

Gereedschap voor net werkbeggeleiders

Ambassadeurs, ontwikkelaars, schakels, OEN, gezamenlijke taal, en zo niet dan toch: netwerken heeft zo zijn eigen vakjargon. Hierbij een aantal tips en trucs voor netwerkbegeleiders om hun netwerken beter en sneller naar resultaten te helpen.

Wim Zaalmink
E-mail: wim.zaalmink@wur.nl

Sommige netwerken gaan als een speer, andere groepen blijven voortdurend discussiëren over wat ze nu precies willen met elkaar. Of er vindt voortdurend gesteggel plaats over wat er moet gebeuren. Als begeleider moet je er dan voor zorgen dat er voortgang en energie komt in de groep. Maar hoe pak je dat aan? Dit zijn vragen die voortdurend bij begeleiders van Netwerken in de Veehouderij spelen. Om hen te helpen bij het zoeken naar antwoorden zijn er modellen ontwikkeld die als een soort van bril kunnen laten zien wat er in het netwerk aan de hand is en welke acties daarbij passen.

Netwerkanalyse

Een van deze modellen is de netwerkanalyse. Voer deze analyse direct uit met de netwerkdeelnemers als je als begeleider wordt gevraagd de groep te begeleiden. Bij de netwerkanalyse komen de volgende vragen aan de orde:

- Wat is precies het initiatief, wat staat centraal, waar gaat het over?
- Wie zijn bij dit initiatief betrokken?
- Welke posities nemen de personen in ten opzichte van het initiatief?

Speednetworking: speeddaten voor netwerken

Wat doe je als je een ruimte vol mensen binnenkomt? Juist, je knoopt een gesprekje aan met bekenden. Maar netwerken betekent vooral verbindingen leggen met onbekenden. En wie weet wat anderen voor je kunnen betekenen?

Speednetworking helpt om te komen tot nieuwe kennissen en nieuwe kennis. In een razendsnel tempo gaan de netwerkdeelnemers een aantal één op één gesprekken voeren. Elk gesprek bestaat uit 10 minuten en drie onderdelen: een kennismaking van persoon A naar persoon B (3 minuten), een kennismaking van persoon B naar persoon A (3 minuten), en een gezamenlijk tweegesprek waarbij beide personen zoeken naar wat ze elkaar te bieden kunnen hebben. Wees tijdens deze gesprekken OEN: oprecht, eerlijk en nieuwsgierig. Vooral in een gemêleerd gezelschap is dit een mooie en zeer effectieve methode om tot verrassende ontmoetingen te komen, nieuwe ideeën op te doen en met nieuwe netwerken aan de slag te gaan.

Wat doe je wel en niet bij speednetworking?

Wel doen

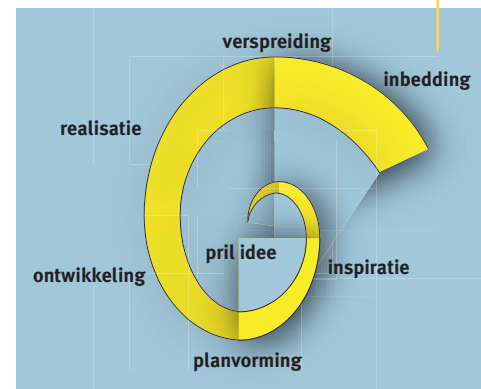
- Wees open en oprecht in je interesse in anderen.
- Waardeer de tips die je krijgt, ook al kun je er zelf niet direct iets mee.
- Zoek uit wat de ander voor jou kan betekenen.
- Misschien kun je een ander in je netwerk er nu al blij mee maken.
- Denk ook aan de lange termijn.

Niet doen

- Praat niet te lang over jezelf.
- Wil niet teveel, netwerken is geven en nemen.
- Roddel niet, de boemerang komt een keer bij je terug.

UITWERKING IDEE

De innovatiespiraal laat zien hoe een idee kan ontvouwen tot realisatie.

- Missen we nog belangrijke spelers?
  - De kernvraag: hebben we een netwerk om op te bouwen?
- De netwerkanalyse maakt ook zichtbaar dat niet iedereen eenzelfde betrokkenheid heeft bij het initiatief, en dat is ook helemaal niet nodig. Als iemand bijvoorbeeld niet veel inzet pleegt om het initiatief inhoudelijk uit te werken, maar daarentegen heel sterk bezig is om het te verbinden met andere initiatieven of mensen, dan is zo iemand vooral een schakel. De netwerkanalyse maakt dan duidelijk dat zo iemand juist ingezet kan worden als ambassadeur (communiceert, lijntjes en contacten legt en veel mensen kent) en minder als ontwikkelaar.

Innovatiespiraal

Elk netwerk is bezig een idee verder te ontwikkelen. Dat idee kan betrekking hebben op de concrete uitwerking van een samenwerkingsverband maar ook om meer kennis te krijgen over bijvoorbeeld nieuwe conserveringsmethoden voor vers gras. Hoe ontstaat nu zo'n idee en wat en wie heb je precies nodig bij het ontwikkelingsproces?

Om deze fases beter te kunnen duiden en per fase de juiste begeleiding te kunnen geven is de innovatiespiraal ontwikkeld. Deze start bij het prille idee. Iemand zit met een probleem, en maakt er een uitdaging van om dat probleem op te lossen. Hij of zij zoekt er medestanders bij die dezelfde uitdaging ervaren en ermee aan de slag willen. Hiervoor is het dus nodig dat de initiatiefnemer zelf een breed netwerk om zich heen heeft of kan bereiken om mensen te kunnen mobiliseren die met hem mee willen. Het idee doorloopt verschillende fases van pril idee naar inspiratie, planvorming en ontwikkeling om uiteindelijk tot realisatie te komen. Maar in elke fase is een ander soort kennis nodig, en zijn andere kennissen nodig om het idee verder

vorm te geven. En hoe verder in de spiraal, hoe meer betrokkenen er zijn. De innovatiespiraal laat dus zien waar het initiatief zich bevindt, en dwingt de begeleider daarmee om na te denken over welke kennis en kennissen nodig zijn om het idee verder te realiseren.

Coherentiecirkel

De coherentiecirkel geeft inzicht in de interacties in het netwerk. Van sommige netwerken krijg je energie, van andere netwerken word je moe. De coherentiecirkel helpt om na te gaan waardoor de energie weglekt en waar de energiebronnen zich bevinden. De cirkel bestaat uit een horizontale as en een verticale as. De horizontale as geeft het onderscheid weer tussen de individuele en de gezamenlijke belangen. Er moet, in een netwerksetting, altijd een balans zijn tussen deze twee. Staat het individuele belang te veel voorop dan is de bereidheid om zich in te zetten voor het gezamenlijke belang minder. Wordt er teveel nadruk gelegd op het gezamenlijke belang dan is de kans groot dat deelnemers afhaken omdat ze zelf te weinig aan bod komen.

De verticale as geeft het onderscheid weer tussen overeenkomsten en verschillen in wat de netwerkdeelnemers weten en willen. Er moeten overeenkomstige leerdoelen en wensen zijn willen netwerkbijeenkomsten niet steeds ontaarden in eindeloze discussies. Aan de andere kant moeten er ook verschillen tussen de deelnemers zijn om goed van elkaar te kunnen leren. Zijn deze overeenkomsten of verschillen te groot dan kan men juist niet van elkaar leren, kortom ook hier moet een balans zijn tussen deze twee. Zijn beide assen onderling in balans dan is er in het netwerk een goede interactie – we noemen het netwerk dan vitaal. Het genereert genoeg energie om door te kunnen gaan. Schiet het netwerk echter door op één of beide assen,

COHERENTIECIRKEL

De cirkel laat zien welke interacties te zien zijn in het netwerk en welke acties daarbij passen.

dan moet de begeleider zeker actie ondernemen. De coherentiecirkel geeft hiervoor handvatten: welke acties zijn in welke situaties passend.

samen met de netwerkdeelnemers tussentijds de netwerkactiviteiten te evalueren. Meer informatie over deze en andere modellen worden uitvoeriger beschreven en toegelicht in een boekje (zie kader).

Meer modellen

De tijdlijnmethode is een mooi middel om

NETWERKGEREEDSCHAP VOOR VRIJE ACTOREN

Het rapport Methodieken Netwerken in de Veehouderij beschrijft de tools en methodieken die de netwerkbegeleiders in Netwerken in de Veehouderij gebruikt hebben. Met voorbeelden en praktische tips. Het is te downloaden via internet: www.verantwoordeveehouderij.nl en zoek onder: netwerkkennis)